

Johannes Yrttiaho vas

Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettuun lakiin (1260/1996) muutosta, jonka myötä palvelinteholtaan yli 0,5 megawatin konesalit siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I eli niiden verotuki poistettaisiin. Ehdotettu muutos lisäisi valtion sähköverotuloja 47 miljoonalla eurolla vuoden 2026 tasolla.

PERUSTELUT

Sähkön verotuksesta säädetään sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1260/1996), jäljempänä sähköverolaki. Sähköveroa kannetaan sähköstä sen tuotantotapaan katsomatta, eikä vero siten perustu sähkön tuottamiseen käytettyjen polttoaineiden hiili- tai energiasisältöön. Sähkön tuotannon polttoaineet ovat verottomia.

Sähkövero on porrastettu kahteen veroluokkaan. Yleisen sähköveroluokan I vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman veroluokan II vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta. Sähköstä kannetaan energiaverotuksen yhteydessä huoltovarmuusmaksua, jonka suuruus on molemmissa veroluokissa 0,013 senttiä kilowattitunnilta.

Alemman sähköveroluokan piiriin kuuluu sähkö, joka käytetään teollisuudessa, kaivostoiminnassa, palvelinlaiteteholtaan yli 0,5 megawatin konesaleissa tietyin ehdoin, geotermisen lämmön kiertovesipumpussa tai sellaisessa lämpöpumpussa, jonka nimellislämpöteho on vähintään 0,5 megawattia taikka kaukolämpö- tai kaukokylmäverkkoon liitetyssä lämpöpumpussa tai sähkökattilassa. Kaikki muu toiminta kuuluu yleiseen sähköveroluokkaan I. Sähkön veroluokkien välinen ero on valtiontukea.

Voimassa olevassa sähköverolaissa konesalilla tarkoitetaan vuotuiselta keskimääräiseltä palvelinlaiteteholtaan yli 0,5 megawatin laitetilaa, jossa yritys harjoittaa tietopalvelutoimintaa, tietojenkäsittelyä, palvelintilan vuokrausta ja siihen liittyviä palveluja pääasiallisena elinkeinotoimintanaan. Sähköverolain mukainen konesalitoiminta käsittää monia ansaintalogiikaltaan erilaisia toimintoja, joita kutsutaan yleisesti myös datakeskustoiminnoiksi.

Lakialoite LA 23/2025 vp

Konesalit tulivat alemman sähköveroluokan II piiriin vuonna 2014, jolloin kokonaisteholtaan yli viiden megawatin konesaleille säädettiin mahdollisuus hankkia sähköä alemmalla sähköverolla. Vuonna 2022 voimaan tulleessa muutoksessa konesalien tehorajaa alennettiin 0,5 megawattiin eri tehoisten konesalien kohtelemiseksi yhdenmukaisemmin.

Verohallinnon tietojen perusteella Suomessa hankki vuonna 2024 alemmalla sähköveroluokalla sähköä 15 konesalia. Nämä konesalit hankkivat alemmalla sähköveroluokalla sähköä yhteensä noin 1,3 terawattituntia, mikä vastasi noin 1,6 prosenttia koko Suomen sähkön kulutuksesta vuonna 2024. Näiden konesalien saaman valtiontuen määrä eli I ja II sähköveroluokkien välinen erotus vuonna 2024 oli noin 30 miljoonaa euroa.

Työ- ja elinkeinoministeriön tuottamassa energiataseessa konesalien sähkön kulutuksen arvioidaan nousevan noin 3,8 terawattituntiin vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaisi konesalien verotuen nousua noin 83 miljoonaan euroon vuonna 2030. Julkisuudessa on kerrottu useista konesaleihin liittyvistä investointihankkeista, jotka toteutuessaan voivat potentiaalisesti nostaa Suomen sähkönkulutusta merkittävästi enemmän. Elinkeinoelämän keskusliiton vihreän siirtymän investointien dataikkunan mukaan esiselvitys-, suunnittelu- tai rakentamisvaiheessa olisi yhteensä 32 konesalihanketta. Jos uusien hankkeiden sähkötehon tarve olisi yhteensä 2 000 megawattia, tämä tarkoittaisi sähkönkulutuksena 16 terawattituntia, jos oletetaan, että datakeskuksen huipunkäyttöaika olisi 8 000 tuntia. Tämä merkitsisi noin viidenneksen lisäystä nykyiseen Suomen sähkön kokonaiskulutukseen. Voimassa olevan sähköverolainsäädännön perusteella 16 terawattitunnin sähkönkulutus tarkoittaisi noin 350 miljoonan euron lisäystä vuotuisessa sähköverotuessa konesaleille. Julkisuudessa on esitetty sähköverotuen vuotuisen määrän voivan nousta jopa 600 miljoonaan euroon vuoteen 2035 mennessä (mm. HS 2.2.2025).

Konesalien verotuelle ei ole perustetta. Kasvava kiinnostus konesali-investointeihin Suomeen selittyy suurimmaksi osaksi Suomessa tarjolla olevasta edullisesta ja puhtaasta sähköstä, vakaasta sähköverkosta, puhtaasta vedestä ja viileästä ilmastosta. Hukkalämmön hyödyntämismahdollisuudet kaukolämmön tuotannossa tai muussa toiminnassa tarjoavat konesaleille liiketoimintamahdollisuuksia konesalitoiminnan lisäksi.

Konesalien sähkövero oli Ruotsissa energiaverodirektiivin mukaisella vähimmäisverotasolla vuodesta 2017 alkaen. Vuoden 2023 puolivälistä lähtien Ruotsi poisti konesaleilta mahdollisuuden alempaan sähköveroon. Lakiesityksessä katsottiin, ettei ollut enää syytä erikseen tukea paljon sähköä käyttävää konesaliliiketoimintaa, kun samaan aikaan ennakoidaan sähkön kysynnän kasvua esimerkiksi vihreässä teollisuudessa, jonka arvioidaan luovan enemmän työpaikkoja kuin konesalitoiminnan. Norja poisti konesaleilta mahdollisuuden alempaan sähköveroon vuonna 2023.

Konesalien sähköveron osalta Suomessa on ollut Ruotsia ja Norjaa matalampi sähkövero vuodesta 2023 lähtien Ruotsin ja Norjan poistettua verotuet. Suomessa konesalien sähköverotaso on tällä hetkellä noin 3—4 senttiä kilowattitunnilta Ruotsia matalampi ja noin 1,2 senttiä kilowattitunnilta Norjaa matalampi.

Konesalitoiminta on sähköintensiivistä ja pääomavaltaista. Työpanoksen osuus on pieni. Siten konesalitoiminnan vaikutukset sijaintimaan työn kysyntään ja niiden koko käyttöajaltaan tuotta-

Lakialoite LA 23/2025 vp

ma nettoarvonlisäys sijaintimaahan ovat todennäköisesti pieniä suhteessa investointien arvoon. Konesali-investoinnit voivat syrjäyttää muun sähköintensiivisen ja mahdollisesti korkeamman nettoarvonlisän yritystoiminnan kannattavuutta ja sijoittumista Suomeen, jos konesali-investoinnit edellyttävät esimerkiksi sähkön siirtokapasiteetin lisärakentamista ja siirtomaksujen nousua tai johtavat muuten sähkön keskihinnan nousuun Suomessa.

Konesalien investointikustannuksista merkittävä osa ei lisää kotimaista kysyntää, sillä esimerkiksi konesalilaitteistot, jotka muodostavat suurimman osan investoinnin arvosta, tulevat suurelta osin ulkomailta. Siltä osin kuin investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää erityisesti rakentamisen toimialalla, niiden lyhyen aikavälin vaikutukset riippuvat rakennusalan suhdannetilanteesta. Jos rakennusala toimii vajaakäytöllä, investoinneilla voi olla suhdannetilaa parantava vaikutus. Jos taas rakennusalan tuotantokapasiteetti on normaalissa käytössä, konesali-investointi voi syrjäyttää muita rakennusinvestointeja, jolloin vaikutukset suhdannetilanteeseen ovat vähäiset.

Lakiehdotus lisäisi sähköveron tuottoa 47 miljoonaa euroa vuonna 2026. Konesalien ennustetun sähkönkulutuksen kasvun seurauksena vaikutus verotuottoihin kasvaisi ajan myötä.

Lakiehdotuksen mukaan voimassa olevan lain 2 §:n 6 a, 6 b ja 6 c kohdat kumottaisiin. Koska konesalien sähköverotuki poistettaisiin, siihen liittyvät määritelmät olisivat tarpeettomia.

Lisäksi kumottaisiin 4 a §. Pykälässä säädetään konesalien sähköverotuesta. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

Konesaleissa käytetty sähkö verotettaisiin jatkossa yleisen sähköveroluokan I mukaan.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 2 §:n 6 a—6 c kohta ja 4 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1215/2021.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Lakialoite LA 23/2025 vp

Helsingissä 3.10.2025

Johannes Yrttiaho vas